

МИЛОРАД ПЕРИЋ,
НАЧЕЛНИК УПРАВЕ
ЗА МЕЂУНАРОДНУ
ВОЈНУ САРАДЊУ

МЕЂУНАРОДНИ ОКВИР ЗА СРПСКУ СЛИКУ

Сарадња у области одбране једна је од оних функција Министарства одбране, која у савременом безбедносном окружењу све више добија на значају. Даљи развој савременог друштва претвара мир и безбедност у опште добро и заједничку одговорност свих међународних субјеката. Због тога сарадња и узајамност деловања постају све потребније у обликовању међународне, али и националне безбедности.

Непосредни повод за разговор са Милорадом Перићем, начелником Управе за међународну војну сарадњу Сектора за политику одбране Министарства одбране јесте нови корак који је Србија учинила у оквиру Партнерства за мир – представљање Презентационог документа, у чијој је изради учествовала и његова Управа. Сусрет са господином Перићем, човеком са богатим дипломатским и војним искуством, искористили смо и за покретање других тема из области међународне војне сарадње.

Међународна сарадња у области одбране једна је од оних функција Министарства одбране, која у савременом безбедносном окружењу све више добија на значају. Чак се данас третира као једна од најзначајнијих. На који се начин међународна сарадња остварује?

– Та врста сарадње реализује се планирањем и организовањем билатералних и мултилатералних активности, преговорањем за учешће представника Министарства одбране у регионалним и другим безбедносним иницијативама; учешћем представника МО на међународним конференцијама, симпозијумима и семинарима; сарадњом у области контроле наоружања; школовањем и усавршавањем припадника МО у иностранству, али и школовањем и усавршавањем представника страних партнера у Републици Србији. Остварује се и међународном војноекономском сарадњом у координацији са другим организацијским јединицама Министарства одбране и јавних предузећа у Републици Србији, као и усаглашавањем и закључивањем међународних споразума о сарадњи у области одбране.

Сарадња се остварује у директној комуникацији са страним војним представницима, страним дипломатским мисијама и невладиним организацијама у Београду, односно преко изасланстава одбране Републике Србије у иностранству, и у сарадњи са Министарством спољних послова са нашим дипломатско-конзуларним представништвима у земљама где Република Србија нема отворена изасланства одбране.

Јачање националне безбедности Републике Србије уз сарадњу и партнерство са системима одбране других земаља и међународних организација, свакако је један од најважнијих циљева који се остварују међународном сарадњом у области одбране. Који су остали?

– Главни циљеви међународне сарадње у области одбране, поред наведеног, јесу и развој интероперабилности са партнерским земљама ради ефикасног учешћа Републике Србије у сарадњи у сектору безбедности, те достизање савремених стандарда, изградња поверења, безбедности и стабилности у региону кроз унапређење сарадње у области одбране, ширење могућности за повратак војне индустрије Републике Србије на светско тржиште наоружања и војне опреме и за приступ новим технологијама, али и међународна подршка реформи система одбране.

До данас је остварена билатерална сарадња са више од 40 држава и мултилатерална сарадња са најзначајнијим међународним организацијама, у оквиру више регионалних иницијатива. Са страним партнерима имамо закључен 21 споразум о сарадњи у области одбране и 45 административних споразума о конкретним областима сарадње.

Програм Партнерство за мир јесте најзначајнија програмска иницијатива НАТОа усмерена на јачање поверења и сарадње између земаља чланица тог савеза и других земаља у Евроатлантској регији ради развијања и јачања безбедности и стабилности. Шта то партнерство значи – или може да значи – за нашу земљу?

– Учесће у Партнерству представља израз заједничког уверења да се безбедност и стабилност у регији могу остварити само уз сарадњу и заједничку акцију на основама сарадње у безбедности – кооперативне безбедности. Партнерство се заснива на заштити, унапређењу и очувању основних слобода и људских права, правде и мира – кроз демократију. На тим заједничким вредностима почивају и Савет Европе и Европска унија. Својим приступањем држава потврђује да испуњава основне обавезе које проистичу из Повеље УН и принципа Универзалне декларације о људским правима. Такође, обавезује се да ће се уздржати од претњи или употребе силе против територијалног интегритета или политичке независности било које државе, да ће поштовати постојеће границе и проблеме решавати мирним средствима. Држава тиме још једном потврђује своју приврженост *Завршном документу из Хелсинкија* и свим накнадним документима Оебса, али и поштовању задатака и обавеза које је преузела у области контроле наоружања.

Партнерство државама нуди могућност да учествују у различитим областима сарадње, укључујући помоћ у подршци демократске контроле снага одбране, борбу против тероризма, развијање интероперабилности и планирање у случају природних катастрофа. Свака држава бира оне активности које су у складу са њеним сопственим циљевима, датим у Презентационом документу. На основу тога израђује се двогодишњи Индивидуални програм партнерства. У чланство су до сада примљене све земље Евроатлантске регије. У вези са тим, и све остале земље региона југоисточне Европе су или чланице Програма које теже чланству у НАТОу, или су већ чланице Савеза. Чланство у Програму и Европској унији није формално међусобно условљено, али је компатибилно. НАТО и ЕУ имају исте системе вредности, стандарде и процедуре. Конципирање Европске безбедносне и одбрамбене политике базирано је на основама НАТОа.

Партнерство нуди реалну могућност да се ојача и унапреди национална безбедност земље, а тиме убрза и њен економски преображај. Све ово доводи до стварања стабилног окружења и унапређења сарадње и веза у региону у правцу постизања трајне стабилности. Управо за развој заједничких механизма за супротстављање регионалним изазовима, ризицима и претњама, ПЗМ представља незаобилазан оквир. Започете реформе система одбране Републике Србије неминовно доприносе убрзавању процеса учешћа у Партнерству за мир и помажу ефикаснијем прилагођавању општеприхваћеним принципима демократске контроле оружаних снага и јачању спремности земље да одговори на савремене безбедносне изазове, ризике и претње у земљи и окружењу.

Често се мисли да је само Министарство одбране сарађивало са НАТОом кроз ПЗМ. То, међутим, није истина. Како изгледа досадашње учешће осталих министарстава и агенција Републике Србије у тој сарадњи?

– Министарство спољних послова Републике Србије задужено је за међуресорну координацију активности надлежних министарстава у Републици Србији. Поред Министарства спољних послова и Министарства одбране, у ПЗМ сарађују директно или посредно и друга министарства и агенције Републике Србије.

Понекад се губи из вида да МО сарађује и са другим државама. Мислим ту на државе које нису чланице Алијансе.

– Поред сарадње са државама чланицама ПЗМ и НАТОом, Министарство одбране Републике Србије приоритетно ради на унапређењу сарадње са државама региона, што је веома значајно за унапређење односа на просторима бивше СФРЈ. Са свим држава-

ма региона сарадња се остварује кроз усаглашене планове билатералне војне сарадње и тежишно, кроз размену искустава из њиховог учешћа у ПЗМ, школовању и обуци и одржавању континуитета кроз посете на високом нивоу (посете МО и НГШ).

Успоставили смо сарадњу са Руском Федерацијом и НР Кином, значајним партнерима. Са Руском Федерацијом сарадња је интензивирана током 2006. године. Активности које ће се реализовати на основу потписаног Плана билатералне војне сарадње за 2007. годину су из области обуке и школовања, војномедицинске сарадње, хуманитарног размињања и медија. До краја године очекујемо да ће се потписати *Меморандум о школовању* између министарстава одбране наше две земље, који ће омогућити школовање и усавршавање припадника Министарства одбране и Војске Србије у престижним војношколским установама Руске Федерације.

Сарадња са НР Кином већ неколико година има узлазни ток, посебно у области међуармијске сарадње. Одржан је и континуитет посета високог нивоа – начелник ГШ ВС посетио је НР Кину током јуна ове, а узвратну посету очекујемо идуће године. Досадашње активности билатералне војне сарадње остварене су у областима обуке и школовања, војномедицинске сарадње и размене искустава у ванредним ситуацијама. Од 17. септембра 2007. један припадник Народноослободилачке Армије Кине отпочеће учење српског језика и у школској 2008/2009. години наставиће школовање на Командно-штабном усавршавању у Војној академији. У оквиру редовне размене медицинског особља, два припадника НОАК биће на једномесечном усавршавању на Војномедицинској академији. Уз то, Министарство одбране улаже напоре како би интензивирало војнокономску сарадњу са традиционалним партнерима, државама Северне Африке, Блиског истока и Азије, где у сарадњи са одбрамбеном индустријом Републике Србије бележи значајне резултате.

Према једној од теорија међународних односа, мир и безбедност су опште добро. Шта Ви, као човек са значајним дипломатским и војним искуством, на то кажете?

– Даљи развој савременог друштва заиста претвара мир и безбедност у опште добро и заједничку одговорност свих међународних субјеката. Карактер међународних односа је такав да ниједна земља на њих не може одговорити самостално. Сарадња и узајамност деловања постају све потребније у обликовању међународне, али и националне безбедности. Програм Партнерство за мир, билатерална сарадња, али и остале иницијативе и процеси сарадње у безбедности у региону, евроатлантској регији и шире, без сумње томе знатно доприносе.

Управа за међународну војну сарадњу Сектора за политику одбране Министарства одбране, у сарадњи са Генералном дирекцијом за НАТО и послове одбране Министарства спољних послова Републике Србије и НАТОа, организовала је 11. и 12. септембра обуку у коришћењу програмског пакета и електронске базе података. О чему је, заправо, реч?

– Обука у коришћењу програмског пакета и електронске базе података e-PRIME система (Education – Partnership Real – Time Information Management and Exchange System – Информациони систем Партнерства за управљање, размену и образовање у реалном времену) одржана је за више од 40 представника Босне и Херцеговине, Црне Горе, Министарства одбране Републике Србије и Генералштаба ВС, Министарства спољних послова и Министарства унутрашњих послова, те осталих ресорних министарстава и агенција Републике Србије и Војне канцеларије НАТОа за везу у Београду. То је прва активност такве врсте у земљи од приступања Републике Србије у ПЗМ, а према броју учесника који похађају такав курс, она је и најбројнија. Прихватањем организације те активности ПЗМ, Република Србија још једном доказује своју приврженост регионалној сарадњи са новим чланицама ПЗМ, Босном и Херцеговином и Црном Гором. Представници Републике Србије који похађају курс о коришћењу e-PRIME система, учествоваће и у непосредној изради Индивидуалног програма Партнерства и координацији свих осталих активности у оквиру Републике Србије у вези са Партнерством за мир. ■

Снежана ЂОКИЋ
Снимки Г. СТАНКОВИЋ